

Stosunek do Wojsk Obrony Terytorialnej

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2017 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Z początkiem br. weszła w życie ustawa powołująca Wojska Obrony Terytorialnej jako jeden z rodzajów Sił Zbrojnych RP, stanowiący uzupełnienie i jednocześnie mający stać się komplementarną częścią potencjału obronnego Polski. Wzmocnienie tego potencjału wydaje się odpowiadać na potrzeby społeczeństwa uwidocznione w naszych wcześniejszych badaniach, które wskazywały na spadek poczucia bezpieczeństwa kraju w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie i, generalnie, polityką Rosji. O stosunek Polaków do tworzących się Wojsk Obrony Terytorialnej oraz o postrzeganie zagrożenia dla niepodległości naszego kraju zapytaliśmy w pierwszej dekadzie lutego¹.

CZY NIEPODLEGŁOŚĆ POLSKI JEST ZAGROŻONA?

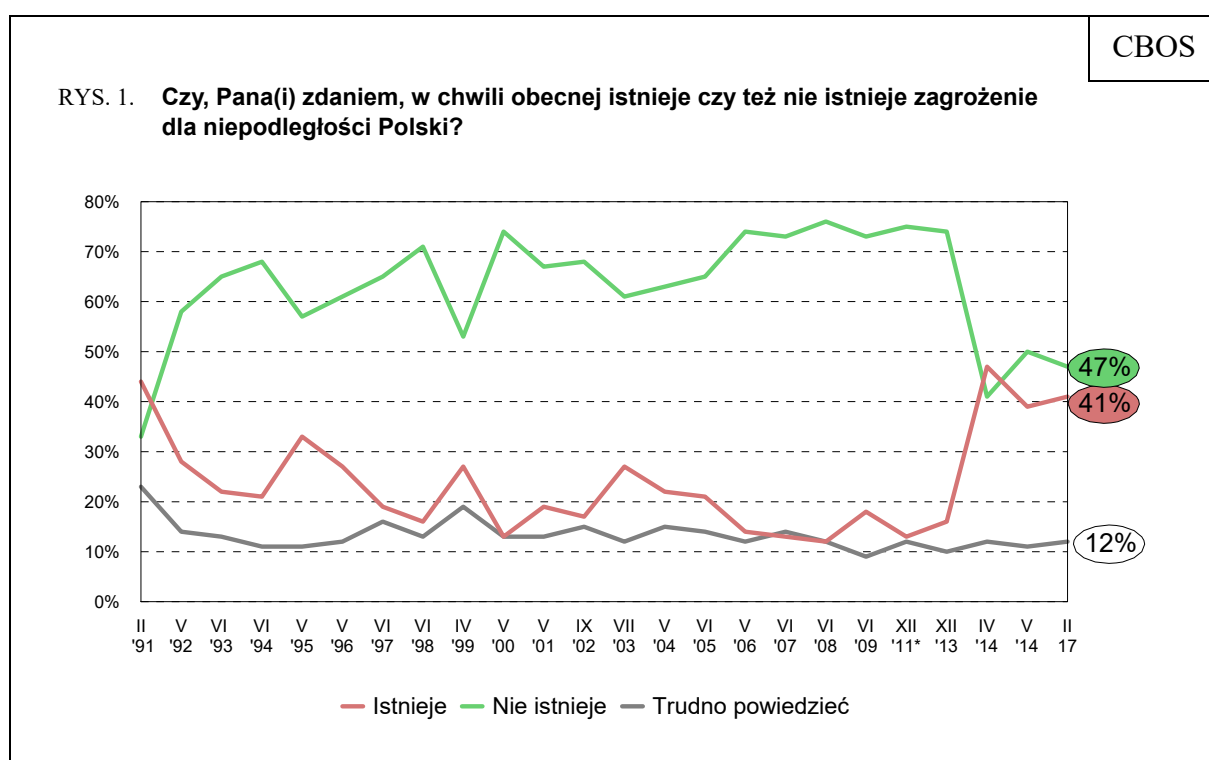
Chociaż blisko połowa badanych (47%) jest przekonana, że obecnie nie istnieje zagrożenie dla niepodległości naszego kraju, niewiele mniejszą grupę (41%) stanowią ci, którzy dostrzegają takie niebezpieczeństwo. Znaczna część respondentów (12%) nie ma zdania w tej kwestii. W tym roku oceny są nieco gorsze niż w maju 2014 roku², kiedy to niepodległość Polski uznawało za zagrożoną 39% badanych, a połowa była przeciwnego zdania. Najgorzej jednak sytuacja oceniana była w kwietniu 2014 roku, kiedy to – w związku z wydarzeniami na Ukrainie – aż 47% pytanych uważało, że istnieje zagrożenie dla niepodległości Polski, a nie dostrzegało go 41%³. Warto podkreślić, iż ten nienotowany wcześniej poziom obaw zarejestrowaliśmy jeszcze przed atakami prorosyjskich separatystów

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (321) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganą komputerowo (CAPI) w dniach 2–9 lutego 2017 roku na liczącej 1016 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Por. komunikat CBOS „Sytuacja międzynarodowa i bezpieczeństwo Polski”, czerwiec 2014 (oprac. B. Roguska).

³ Por. komunikat CBOS „Polacy o bezpieczeństwie narodowym i NATO”, kwiecień 2014 (oprac. K. Kowalczyk).

na wschodzie Ukrainy i przed eskalacją przemocy w tym regionie. Wpływ wydarzeń ukraińskich widoczny był także w czterokrotnym wzroście odsetka osób przekonanych, że zagrożenie bezpieczeństwa Polski ma charakter militarny – wiąże się z możliwością dokonania ataku na terytorium naszego kraju przez inne państwo (wzrost z 7% do 29% w stosunku do pomiaru z grudnia 2013 roku)⁴. Wprawdzie już po miesiącu, wraz ze spadkiem obaw o bezpieczeństwo Polski w związku z rozwojem sytuacji na Ukrainie, zmniejszył się też odsetek osób przekonanych o istnieniu zagrożenia dla niepodległości naszego kraju, jednak wyniki badań przeprowadzonych od kwietnia 2014 roku mocno kontrastują z tymi, które zrealizowano w latach 1992–2013, kiedy to zdecydowana większość badanych twierdziła, że nie ma zagrożenia dla niepodległości Polski.

* Badanie BBN

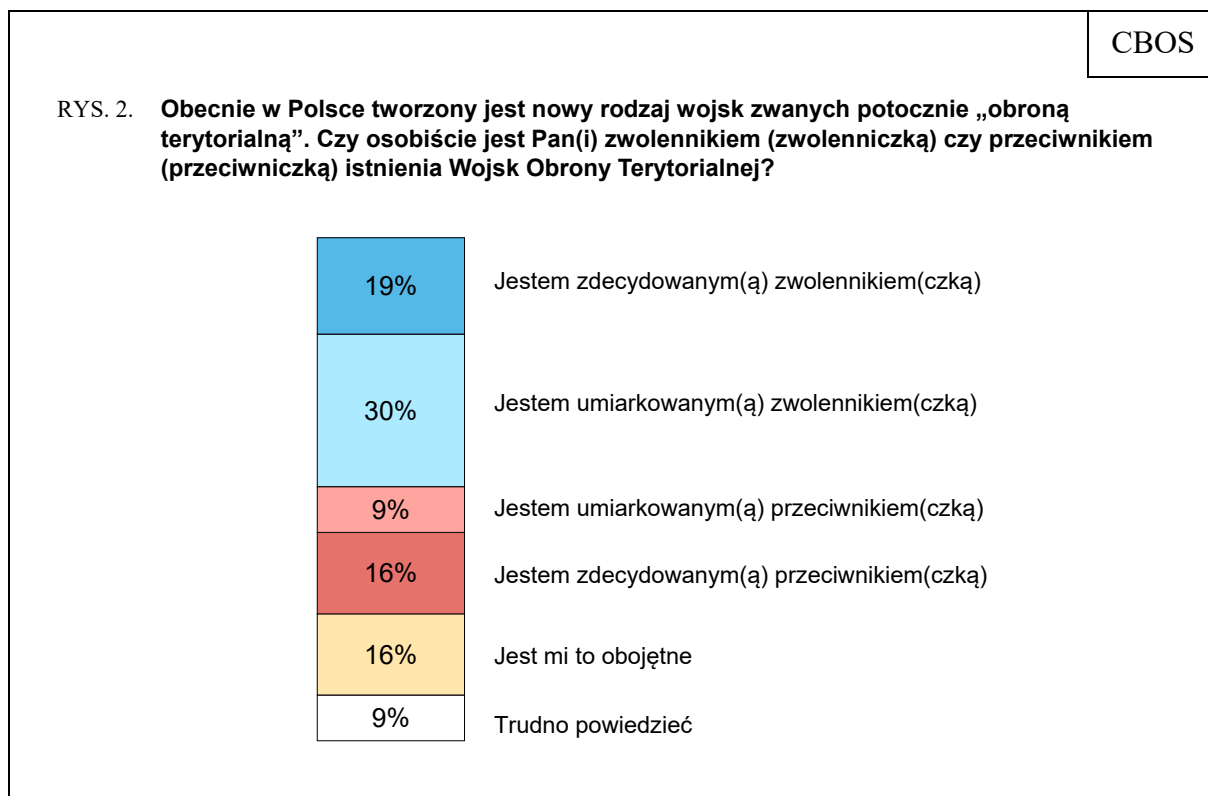
Analizy wielozmiennowe⁵ wskazują, iż opinie na temat istnienia bądź nieistnienia zagrożenia dla niepodległości Polski najbardziej różnicują deklarowane poglądy polityczne, przy czym najwięcej przekonanych o braku takiego zagrożenia jest wśród badanych identyfikujących się z lewicą (56%), a najwięcej dostrzegających takie zagrożenie wśród osób deklarujących prawicowe poglądy polityczne (44%) – zob. tabelę aneksową nr 1.

⁴ Zob. przypis 3.

⁵ Wykorzystano moduł *IBM SPSS Decision Trees*.

STOSUNEK DO WOJSK OBRONY TERYTORIALNEJ

Chociaż tworzące się Wojska Obrony Terytorialnej zdobywają znacznie więcej zwolenników (49%) niż przeciwników (25%), jednak trudno mówić o powszechnej akceptacji ich istnienia.

Z przeprowadzonych analiz wielozmiennowych wynika, iż nastawienie do Wojsk Obrony Terytorialnej związane jest przede wszystkim ze stosunkiem do obecnego rządu⁶ i nieufnością lub zaufaniem do ministra obrony narodowej Antoniego Macierewicza⁷. Zwolennikami WOT w zdecydowanej większości (69%) są badani określający się jako zwolennicy rządu Beaty Szydło, natomiast blisko połowa (48%) jego przeciwników jest przeciwna istnieniu WOT. Wśród osób deklarujących obojętność wobec rządu więcej jest zwolenników tego rodzaju wojsk (44%) niż przeciwników (20%).

⁶ Zob. komunikat CBOS „Stosunek do rządu w lutym”, luty 2017 (oprac. B. Badora).

⁷ Zob. komunikat CBOS „Zaufanie do polityków w lutym”, luty 2017 (oprac. A. Cybulska).

Tabela 1

Obecnie w Polsce tworzony jest nowy rodzaj wojsk zwanych potocznie „obroną terytorialną”. Czy osobiście jest Pan(i) zwolennikiem (zwolenniczką) czy przeciwnikiem (przeciwniczką) istnienia Wojsk Obrony Terytorialnej?	Stosunek do rządu		
	przeciwnicy	obojętni	zwolennicy
	w procentach		
Zdecydowani zwolennicy	11	16	29
Umiarkowani zwolennicy	21	28	40
Obojętni	13	25	12
Umiarkowani przeciwnicy	14	10	5
Zdecydowani przeciwnicy	34	10	4
Trudno powiedzieć	8	10	9

Podobnie przedstawia się związek między nastawieniem do nowego rodzaju wojsk zwanych potocznie „obroną terytorialną” a zaufaniem do ministra obrony narodowej. Warto zauważyć, że im większe jest poparcie dla Wojsk Obrony Terytorialnej, tym wyższą średnią na skali społecznego zaufania uzyskuje Antoni Macierewicz.

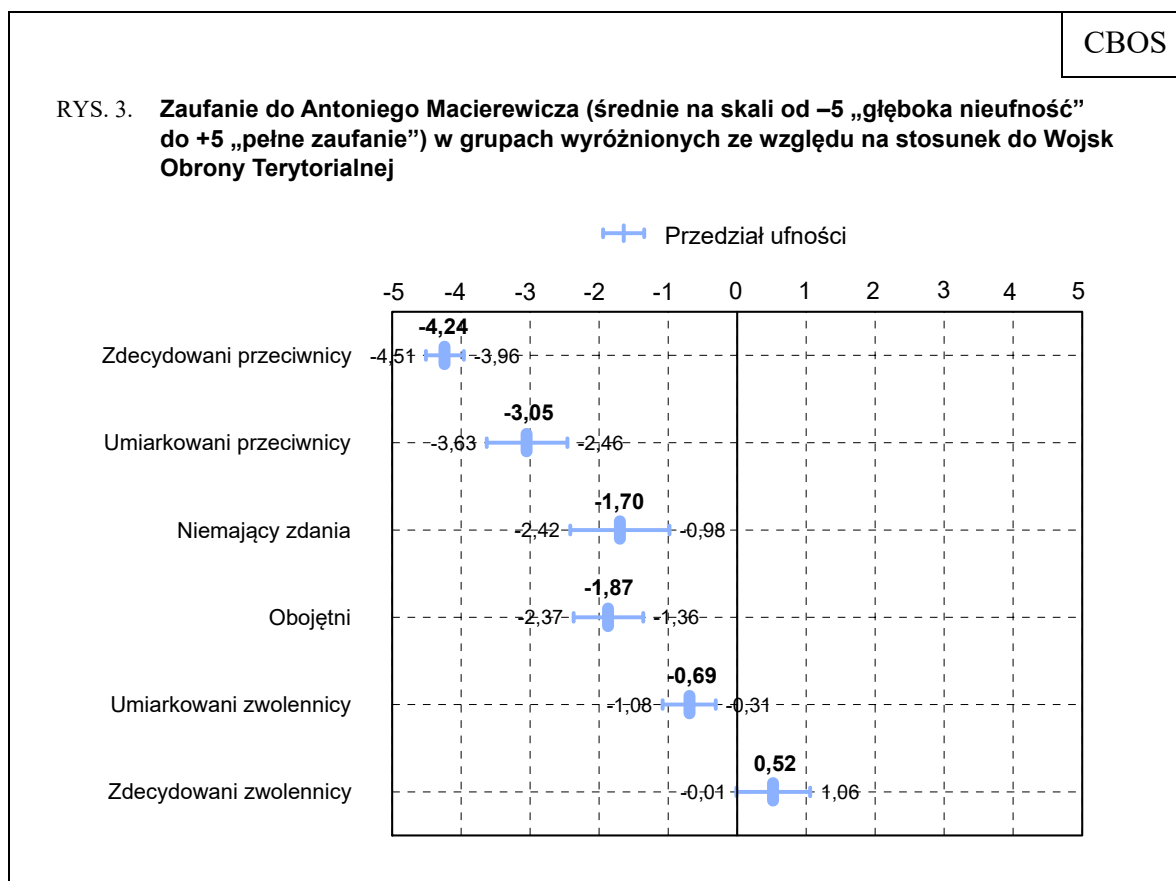

Tabela 2

Obecnie w Polsce tworzony jest nowy rodzaj wojsk zwanych potocznie „obroną terytorialną”. Czy osobiście jest Pan(i) zwolennikiem (zwolenniczką) czy przeciwnikiem (przeciwniczką) istnienia Wojsk Obrony Terytorialnej?	Stosunek do Antoniego Macierewicza		
	nieufność	obojętność	zaufanie
	w procentach		
Zdecydowani zwolennicy	12	16	36
Umiarkowani zwolennicy	24	39	40
Obojętni	17	15	13
Umiarkowani przeciwnicy	13	9	3
Zdecydowani przeciwnicy	26	6	2
Trudno powiedzieć	8	15	6

O upolitycznieniu stosunku do tworzących się Wojsk Obrony Terytorialnej świadczy też fakt, iż nastawienie do nich istotnie różnicują preferencje partyjne badanych. O ile ci, którzy w hipotetycznych wyborach do Sejmu głosowaliby na Prawo i Sprawiedliwość oraz Kukiz'15, w zdecydowanej większości zaliczają się do zwolenników WOT (odpowiednio: 71% i 66%), o tyle w potencjalnym elektoracie Platformy Obywatelskiej większość stanowią przeciwnicy (55%). Warto też zwrócić uwagę na bardzo wysokie odsetki zdecydowanych przeciwników WOT wśród sympatyków Sojuszu Lewicy Demokratycznej (41%) oraz Nowoczesnej (34%).

Tabela 3

Obecnie w Polsce tworzony jest nowy rodzaj wojsk zwanych potocznie „obroną terytorialną”. Czy osobiście jest Pan(i) zwolennikiem (zwolenniczką) czy przeciwnikiem (przeciwniczką) istnienia Wojsk Obrony Terytorialnej?	Na kandydata której partii/inicjatywy politycznej głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?					
	PiS	PO RP	SLD	Kukiz'15	Nowoczesna	Trudno powiedzieć
	w procentach					
Zdecydowani zwolennicy	35	9	6	22	7	11
Umiarkowani zwolennicy	36	17	25	44	25	29
Obojętni	13	10	11	17	14	14
Umiarkowani przeciwnicy	5	17	6	6	9	10
Zdecydowani przeciwnicy	3	38	41	7	34	26
Trudno powiedzieć	8	8	11	4	11	11

Stosunek do Wojsk Obrony Terytorialnej istotnie różnicują także deklarowane poglądy polityczne, przy czym ich zwolennicy stanowią większość jedynie wśród osób identyfikujących się z prawicą (66%). Częściej zwolennikami niż przeciwnikami istnienia WOT są także badani o orientacji centrowej oraz osoby niepotrafiące określić swoich poglądów na skali lewica–centrum–prawica, natomiast wśród respondentów utożsamiających się z lewicą więcej jest przeciwników WOT niż ich zwolenników (zob. tabela aneksowa 2).

Warto dodać, iż zwolennikami istnienia Wojsk Obrony Terytorialnej częściej są badani dostrzegający obecnie zagrożenie dla niepodległości Polski, niż ci, którzy go nie dostrzegają lub nie mają zdania w tej kwestii.

Tabela 4

Obecnie w Polsce tworzony jest nowy rodzaj wojsk zwanych potocznie „obroną terytorialną”. Czy osobiście jest Pan(i) zwolennikiem (zwolenniczką) czy przeciwnikiem (przeciwniczką) istnienia Wojsk Obrony Terytorialnej?	Czy, Pana(i) zdaniem, w chwili obecnej istnieje czy też nie istnieje zagrożenie dla niepodległości Polski?		
	Istnieje	Nie istnieje	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Zdecydowani zwolennicy	26	13	17
Umiarkowani zwolennicy	29	33	21
Obojętni	13	16	29
Umiarkowani przeciwnicy	8	12	5
Zdecydowani przeciwnicy	14	20	7
Trudno powiedzieć	9	7	21

Spośród analizowanych zmiennych społeczno-demograficznych stosunek do Wojsk Obrony Terytorialnej najbardziej różnicuje płeć badanych, przy czym ich istnienie znacząco częściej popierają mężczyźni (54%, w tym 23% zdecydowanie) niż kobiety (44%). Wśród mężczyzn jednak więcej niż wśród kobiet jest też przeciwników WOT (odpowiednio: 30% i 22%), natomiast kobiety znacznie częściej niż mężczyźni deklarują obojętność (odpowiednio: 21% i 11%) lub nie mają w tej kwestii wyrobionego zdania (odpowiednio: 13% i 5%) – zob. tabela aneksowa 2.

Tworzące się Wojska Obrony Terytorialnej mają w polskim społeczeństwie znacznie więcej zwolenników niż przeciwników, ale nie można mówić o powszechnej akceptacji ich istnienia. Stosunek do WOT jest też mocno upolityczniony – ich zwolennikami są przede wszystkim badani identyfikujący się z obecnym rządem, partią rządzącą oraz prawą stroną sceny politycznej.

Opracowała
Barbara BADORA